

2017/3147



OSLO – BERGEN – STAVANGER – TROMSØ – TRONDHEIM – TØNSBERG – ÅLESUND



Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Miljøvernavdelingen v/Camilla Ulsund
Postboks 4710 Sluppen
7468 Trondheim

Trondheim, 29. september 2017

Vår ref.: 3689247.1-142291 EDVEIR/JUNEIV

Ansvarlig advokat: Eirik Edvardsen

Advokatfirmaet
Steenstrup Stordrange DA
Havnegata 7
Postboks 1243 Pirsenteret
7462 Trondheim

Org.nr.:
NO 960 716 647

T +47 73 99 27 00
F +47 73 99 27 01
post@sands.no
www.sands.no

Innspill til oppstartsmelding, marint verneområde Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugn fjorden

1 Innledning

Vi viser til Fylkesmannens brev datert 26. juni 2017 vedrørende oppstart av marint vern i sjøområdet Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden i Ørland og Bjugn kommuner. Frist for innspill til oppstartsmeldingen er i brevet satt til 1. oktober 2017. Dette brev er sendt innen fristen.

Grøntvedt Pelagic AS («Grøntvedt») og Scanbio Marine AS («Scanbio») eier produksjonsanlegg i området, og vil kunne bli direkte berørt av et vernevedtak. Grøntvedt og Scanbio har bedt Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA («SANDS») om bistand i forbindelse med saken.

Det nåværende forslaget og dokumentasjonen som så langt er fremlagt gir inntrykk av at et vern vil medføre sterke begrensninger for industrielle utviklingsmuligheter i området. Grøntvedt og Scanbio er derfor kritiske til forslaget om marint vern. Grunnlaget for dette standpunkt utdypes i det følgende.

2 Grunnlaget for et eventuelt vern

2.1 Vilkåret i nml. § 39

Basert på foreliggende informasjon synes det å være aktuelt å verne området i medhold av naturmangfoldloven (nml.) § 39. Det er imidlertid uklart om området oppfyller kriteriene for slikt vern. Verneverdiene skal i henhold til loven skille seg ut ved å være særegne, spesielle, representative eller på annen måte ha særskilt verdi. Grøntvedt og Scanbio savner en eksplisitt vurdering av om den antatte hjemmelen er tilfredsstillt.

2.2 Den helhetlige vurderingen

Selv om grunnvilkåret for marint vern anses oppfylt, er vedtaket om vern skjønnsbasert. Denne skjønsmessige vurderingen må gjøres i lys av lovens formål, som er å ivareta natur gjennom bærekraftig bruk og vern blant annet for at den skal gi grunnlag for menneskenes nåværende og fremtidig virksomhet. Grøntvedt og Scanbio mener vesentlige grunner gjør at et vern potensielt vil gå på tvers av lovens intensjon.

Det mest fremtredende argumentet i denne sammenheng er at et verneområde vil kunne påføre næringslivet i regionene store begrensninger. Dermed vil muligheten til å utøve virksomhet bli forhindret – særlig muligheten til å utvide i forhold til nåværende omfang. Dette vil være i strid med formålsparagrafen. Ulemper for næringsliv og andre berørte er ofte en nødvendig konsekvens av vern, men det må tas hensyn til om samme mål kan oppnås på andre måter med mindre konsekvenser.

2.3 Nærmere om verneverdiene og behovet for vern

Valget av Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden som mulig område for marint vern er basert på utredningen fra Brattegard-utvalget.¹ Denne ble lagt til grunn av Rådgivende utvalg for marin verneplan.² Vurderingene som ble gjort av førstnevnte utvalg er over 20 år gamle, mens sistnevnte rapport ble avgitt for nesten 15 år siden. Det har foregått en sterk utvikling i området på disse årene, blant annet med hensyn til flybasen, jordbruket og næringslivet for øvrig. Endringene gjør at vurderingen fort kunne blitt annerledes i dag.

En annen faktor som tilsier at Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden er mindre egnet, er at verneverdiene det dreier seg om er relativt vanlige i regionen – og dessuten finnes flere andre steder i landet: En rapport fra det rådgivende utvalget nevner blant annet «store grunne partier» (Østfold), «store grunne områder» (Jærstrendene), «betydelige gruntvannsområder» (Utvær og Indrevær), «store arealer med gruntvann» (Hustadvika), og «store grunne partier» (Froan-Sularevet).³ Selv om de interessante egenskapene ved området er sjeldnere nasjonalt, viser utvalget til at de er relativt vanlige på Møre- og Trøndelagskysten. Behovet for å verne Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden er dermed mindre, da det vil kunne finnes andre områder med mindre konflikt mellom interesser.

I alle tilfeller er sentrale verneverdier i området allerede ivaretatt gjennom Grandefjæra naturreservat sammen med Innstrandfjæra og Kråkvågsvaet dyrefredningsområder. Et vedtak om marint vern vil bare i liten grad bidra til å styrke vernet knyttet til fugle- og dyreliv i gruntvannsområdene (noe som blant annet fremgår av det rådgivende utvalgets endelige tilrådning fra 2004).

¹ Brattegard, T. og Holthe, T. (red.), 1995: Kartlegging av marine verneområder i Norge. Tilrådning fra rådgivende utvalg, - Utredning for DN 1995-3

² Endelig tilrådning med forslag til referanseområder Rådgivende utvalg for marin verneplan 30. juni 2004

³ Råd til utforming av marin verneplan for marine beskyttede områder i Norge. Foreløpig tilrådning fra Rådgivende utvalg for marin verneplan pr. 17. februar 2003

2.4 Utstrekningen av et eventuelt verneområde

Vilkårene for vern må være oppfylt for hele området. Kan det konkrete målet oppnås med et mindre verneområde, er det i utgangspunktet gunstig for både verneverdier og berørte aktører. Ytre, politiske føringer har liten relevans for hvilket område som skal vernes. Eksempelvis kan målet om å verne en viss prosentandel av landets sjøareal ikke brukes som begrunnelse for å øke omfanget av et verneområde etter § 39.

Den foreslåtte avgrensningen av Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden vil omfatte steder hvor det allerede er gjort endringer i bunnforhold mv. Blant annet gjelder dette rundt Scanbios anlegg i Bjugn fjorden, og Grøntvedts anlegg på Uthaug og Kråkvåg. Disse områdene mangler verneverdiene som begrunner vernarbeidet. Vern av disse stedene vil også kunne medføre uforholdsmessige begrensninger for eksisterende og mulig fremtidig virksomhet. Det forutsettes av Scanbio og Grøntvedt at grensene for et eventuelt verneområde legges utenom steder hvor det allerede er virksomhet. Så vidt vi forstår ble en slik avgrensning også lagt til grunn av deltakerne på informasjonsmøtet 20. september.

3 Andre faktorer for vurderingen

Ved siden av forholdene som knytter seg direkte til det foreslåtte verneområdet, er det også andre faktorer som er relevante for å vurdere om det bør vedtas vern eller ikke. Dette knytter seg særlig til forholdet mellom næringslivets muligheter og den totale mengden restriksjoner i området.

Pelagisk industri er i en endringsfase, og trenden går mot færre og større enheter. Om Grøntvedt og Scanbio skal kunne være en del av denne utviklingen, må de ha mulighet til å kunne utvide sin kapasitet, både på land og i form av kaianlegg. Et vern vil kunne legge sterke begrensninger på muligheten for å utvikle driften på eksisterende lokalitet. Siden Grøntvedt og Scanbio er relativt store arbeidsgivere i lokalsamfunnene ville det være svært merkbart om bedriftene valgte å legge ned hele eller deler av produksjonen i området.

I tillegg til det foreslåtte marine verneområdet er store nærliggende havområder allerede vernet, foreslått vernet eller av andre grunner utilgjengelige for næringsdrift. En viktig faktor er Froan naturreservat og landskapsvernområde, som er det største Ramsar-området på det norske fastlandet. Ramsar-status innebærer at nasjonale myndigheter har gitt området status som internasjonalt viktig, med tilhørende strengt vern. Verneinteressene er til dels overlappende med pågående verneprosess. Eksisterende militært skytefelt utenfor Tarva legger også betydelige begrensninger for næringsutøvelsen. Dessuten er store deler av havområdet rundt Froan også foreslått vernet på linje med Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden.

Hensynet til næringslivets behov er en viktig del av naturmangfoldlovens formål, likeså prinsippet om samlet belastning. De faktiske, totale betingelsene for å drive virksomhet må derfor være en sentral faktor både når vern skal vurderes, og eventuelle bestemmelser fastsettes.

4 Oppsummering

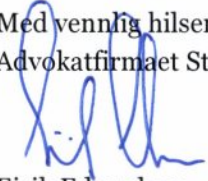
Det er uklart om området betegnet Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden oppfyller vilkårene for å vernes som marint verneområde etter nml. § 39. Selv om grunnvilkår skulle være tilfredsstillt, taler

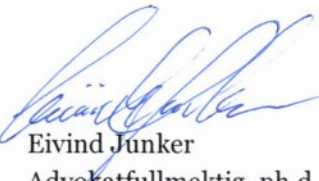
betydelige argumenter for å begrense verneområdet, alternativt å ivareta verdiene et annet sted: De sentrale verneverdiene er allerede godt ivaretatt, og naturtypene i området er relativt vanlige på trøndelagskysten.

Dessuten vil andre områder kunne ha færre interessekonflikter. Samfunnsmessige mål blant annet for ressursbruk og sysselsetting tilsier at industrien har behov for reelle utviklingsmuligheter. Et vern i tråd med foreliggende forslag vil innebære sterke begrensninger for potensialet til eksisterende virksomheter.

Samlet sett taler dette for å ivareta vernehensynet på annen måte enn gjennom vern av Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden. Grøntvedt og Scanbio mener derfor vern av området ikke bør gjennomføres. I alle tilfeller må næringslivets interesser ivaretas i den videre prosessen.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA


Eirik Edvardsen
Partner | Advokat


Eivind Junker
Advokatfullmektig, ph.d.